

Catalunya Nova

Director: J. VILÀ ESTRUCH

Buenos Aires, Juliol 3 de 1914

ANY 1.er — Núm. 17

"Catalunya Nova"

Periòdic setmanal
de propaganda patriòtica

PIEDRAS N. 740

Les oficines son obertes de 8 a 10 p. m.—La correspondència deu adreçar-se al Director

J. Vilà Estruch

No's retornen els originals.—La Direcció no's fa responsable dels articles firmats.

SOTSCRIPCIÓ \$ 1.50 trimestre
Els anuncis segons tarifa.

GLOSARI

IMPERI

«Anomenem imperial, com a primera definició tota aquella política, en que la poixança, i per consegüent, la responsabilitat, ultrapassen l'esfera de l'actual domini.»

(D'una Tési doctoral antiga)

Han sigut designats a Filadelfia els noms d'aquells qui han de constituir el Comitè internacional del "Fourth international Congress of Home Education". Sota la rúbrica Espanya, s'hi contenen cinc noms, el segon és el de "D. Luis de Castro, ex-ministre d'Agricultura, Lisboa".

"L'Eclair", diari de París, ha inaugurat una secció per a la política espanyola. En ella s'hi tractaran, diu l'editorial, "els afers d'Espanya, de Portugal i de les repúbliques sudamericanes."

Aixó és en terra de llengua castellana. Asseguda, en front d'una màquina d'escriure, hi há una gentil pubilleta de dotze anys. És el moment de mostrar a senyor pare els avenços que ella ha fet en l'útil art dactilogràfica.

—Pare, ¿qué voleu que us hi escrigui?

—Quasevol cosa, la nina. Lo primer que 't passa pel cap.

I a ella, lo primer que li passa pel cap.—LO PRIMER, entengueu-ho bé—són UNS VERSOS CATALANS. Uns versos que diuen:

"Eren onades d' homes, en una pau eterna, solemmals i quiets.—Hi

Joventut Excursionista "AVANT SEMPRE" DE MONTEVIDEOU

Festes inaugurals - Dies 9, 10, 11 i 12 de Juliol

Dies 9 i 10: "Glosant les Normes Ortogràfiques del Institut d'Estudis Catalans", converses gramaticals en l'estatge del "Centre Catalá".

Dia 11: "Escriptors i poetes contemporanis" en el domicili de "CATALUNYA NOVA", Ibicuy 1109. Les conferencies son a càrrec del Director del nostre setmanari, En J. Vilà Estruch i les il·lustracions poètiques a la Srta. Mercés Pulido i als joves rapsodes, Srs. Enric de Mur, Jaume Artigues, J. Ribas, junt amb altres socis de l'agrupació.

Dia 12: Excursions al entorn de Montevideu i visita al Centre "Natura".

estaven des segles i segles: romaniens severos i arrengrerats.— Cada eent anys hi anava un home nou; prenia son lloc i deien tots:—"No se'n veu rés encara?" I ella responia: "Nó".

Aquests versos, escrits per la donzella gentil, amb ortografia perfecta, són com saben tots, den Josep Carner. La nina de terra de llengua castellana es diu Pilar Moneva i del Oro. El pare espectador—i, cal dir que formador?—Joan Moneva i Puyol, catedràtic de Cánons a Saragossa.

Xenius.

TOT PASSANT...

L'ex-cel·lent Petrarca, ple d'estridencies, avui deixa la ploma en les meves pecadores mans per a glosar amb lleugers paragrafs l'aparició d'un Casal Nacionalista que s' inicia al escalf de nostres dogmes.

Jo erec ineludible la seva existencia en aquesta época on gent indocumentada, sense altre carnet que 'l d' "esbirros" de qualsevol govern civil, se creu autoritzada per acusar d'insania, l'aspiració federal, de titllar de degeneració 'l separatisme, de permétrer i atiar els odis en els seus satelits a nom d'una cultura que ells no senten, perque la desco-neixen.

Deu fer-se nacionalisme en la vida pública. No ni hi ha prou en jugar al "tutti", a la manilla, fer caramboles, ballar, amb mes o menys cadencia, fer comedies amb xistos de gust dubtós, cantar troves mig-vals o modernes, tot aixó ho fan els agrupaments asturians, lleonenes, els fills de Orense, el gremi d'Al-

maceneros, com ho feien "El Pensil Florido" de Breda, La Violeta de Mediona y "La Serpentina" de Barcelona.

Els catalans que havém surtit de Catalunya devém tenir el geste de l'aspiració ferma de reintegrar a la Patria, la seva personalitat i en aquí com allá no hi ha "ningú" que 'ns pugui negar el dret d'esser nacionalistes a "outrance".

Val mes un "meeting" defensant les Bases de Manresa, una propaganda impresa, recordant els agravis de Catalunya, una conferencia irada clamant per la llibertat que totes les cursileries i festetes de societat acarmel·lada que "La Mata" pugui organitzar a nom de Catalunya.

La joventut deu lluitar amb energia per a esser nacionalista i no pod pertanyer a les agrupacions on se persegueixi la lliure expressió del sentit més radicalment nacionalista.

Cantém ben alt i ben fort "Els Segadors" i "La Marsellesa", mentres els altres chorejin "L'Emigrant". Clamém per "Catalunya Nació" mentres els falsos patriotes eriden "Vivan las caenas". Fem meetings doctrinaris, i anem de poble en poble espargint el credo deslliurador, mentres els qui somnien monopolis i fulminen anatemes, juguen a la bescambrilla...

Benvingust, socis del "Casal Nacionalista", CATALUNYA NOVA, vos altres son necessaris en aquestes tortuoses hores de claudicacions i burles sagnantes, d'insults i de menyspreus, dels qui tirant els daus pretenen salvar el nom de Catalunya a Sud América...

Petronilus.

El triomf d' un poble

"Una oreneta no fa estiu, ni una flor primavera"; pero un vol d'orenetes o un jardí florit sí que son senyal d'istiu o primavera.

Un artista eminent no vol dir que la seva patria sigui terra d'artistes. Una Barrientos podía, en lloc de Barcelona, haver tingut per patria el poble més gris de la Manxa. No haguera, tan facilment, assolit la fama mundial de que avui disfruta; potser fins haguera estat desconeguda; pero el fet es que podía ésser la mateixa gran artista que 's avui. Per aixó jo en el triomf de un artista, per molt que 'm satisfagui, hi veig ben poca cosa, mes que un éxit personal. Si la Patria participa de la gloria de l'artista, es purament per reflexe.

Amb l'éxit de l'Orfeó Catalá a París succeix le contrari. Un Orfeó no es producte de la casualitat; es l'obra d'un poble. Si un grop d'entusiastes creara un Orfeó en el poble gris o aquest deixaria d'esser gris o l'Orfeó moriria, perque aquest sols pod viure allá on l'Art es estimat. Quan un Orfeó viu tants anys i arriba al perfeccionament que ha conseguit el Catalá, necessita que ademés de l'esforç i de la constancia del director i orfeonistes hagi contat amb l'escalf que dona la col·laboració d'un públic que 'n aquest cas ha estat un poble moltes vegades. Sense aquesta col·laboració avui l'Orfeó seria altre nom més, afegit a la llista dels bons intents fracassats. Aixís, si l'Orfeó es obra del poble, els seus triomfs son també els triomfs del poble, de la Patria.

L'artística senyera que ha presidit els concerts, es en realitat la bandera barrada portada a París a proclamar amb la potent llógica dels fets que Catalunya no es el poble egoista i metallisat que proclamen els qui la coneixen per haver-la vist al mapa, sino un poble que treballa perque vol viure; pero que sab com cap altre endolçar amb cants el seu treball. I en aquest concepte, l'Orfeó Catalá es la vera imatge de la Patria perque 'ls qui 'l componen no son gent que han fet de l'art un "modus vivendi", sino homes que després de contribuir amb el treball a la prosperitat de Catalunya dediquen les hores vagatives a ennoblir-la per medi de l'Art.

Lluís Blanc.